

Protocol

overgang

groep 1 2

groep 2 3

en verlengde kleuterperiode

Inhoudsopgave

Inleiding	pagina 3
De schoolloopbaan van een kleuter	pagina 4
Meetmomenten en oudergesprekken	pagina 5
Kinderen die (nog) niet op niveau zijn	pagina 6
Kinderen die verder zijn in hun ontwikkeling dan hun leeftijdsgenoten	pagina 7

Inleiding

Ooit was er een zelfstandige kleuterschool naast een zelfstandige lagere school. In die tijd werd het begrip 'schoolrijpheid' gebruikt waarmee de mate van geschiktheid om te starten in de eerste klas (nu groep 3) werd aangegeven.

Een tweede gegeven was de geboortedatum. Die datum had niets te maken met de ontwikkeling van de leerling, maar met de bekostiging; 1 oktober was de teldatum!

Tegenwoordig heeft die datum van 1 oktober geen functie meer bij het beslissen over de voortgang naar de volgende groep. De behoeften en ontwikkeling van de leerling zijn steeds uitgangspunt voor het onderwijsaanbod en de begeleiding van de leerlingen, van groep 1 tot en met groep 8.

Het is een ontwikkelingspsychologisch gegeven dat kinderen verschillen in de tijd die ze nodig hebben om te ontwikkelen naar het gerichte leren en het uitvoeren van complexe taken. Bij sommige kinderen is er sprake van een normale ontwikkeling, dreigt er geen stagnatie, heeft de school geen hulpvraag, maar is het kind nog niet zover. Als school willen we rekening houden met deze verschillen, omdat het overvragen van het jonge kind in deze fase tot onzekerheid, faalangst en uitval kan leiden.

Een kind heeft recht op een stevig fundament.

In dit protocol worden aandachtspunten en criteria besproken, welke de school gebruikt om de beslissing te nemen of een leerling doorstroomt of een verlengde kleuterperiode krijgt.

De schoolloopbaan van een kleuter

Als een kind vier jaar is begint zijn loopbaan op school. Voordat het kind vier jaar is geworden heeft hij al even mogen proeven aan deze nieuwe omgeving, hij is een aantal keren komen wennen in de klas. Dit wennen gaat bij jonge kinderen heel snel; al vlug hoort een nieuwe leerling helemaal bij de groep en is de schoolomgeving één grote prikkelende uitdaging voor het kind.

Elk kind heeft een eigen 'beginsituatie' en een eigen ontwikkeling. Het ene kind zal, net nieuw op school, alles nog ontdekken door te kijken, te luisteren en te spelen, terwijl het andere kind zelf al veel te vertellen heeft, veel weet en graag werkjes doet. Dit maakt de kleuterperiode voor een kind zo'n ontzettend gevarieerde, leerzame en plezierige tijd.

In de regel is een leerling minstens één heel jaar 'jongste kleuter'. Als jongste kleuter leert en ontwikkelt een kind de vaardigheden die hij nodig heeft om 'oudste kleuter' te worden. Deze oudste-kleuterperiode duurt over het algemeen één schooljaar. In dit jaar leert en ontwikkelt een kind de vaardigheden en kennis die hij nodig heeft om te kunnen gaan leren in groep 3.

Om een voorbeeld te geven: een kind dat in februari vier jaar wordt is het lopende schooljaar uit jongste kleuter, zo ook het schooljaar dat volgt. De jongste-kleuterperiode van zo'n leerling duurt dus net iets minder dan anderhalf jaar. Hierna wordt het kind oudste kleuter en kan hij, als alles naar verwachting loopt, het jaar erop naar groep 3.

Nog een voorbeeld: een kind dat in juli jarig is komt vóór de zomervakantie niet meer op school wennen; de zomervakantieperiode duurt voor een kind zo lang dat wennen geen zin heeft. Na de zomervakantie mag het kind meteen 'vast' op school komen en is hij jongste kleuter. Dit is hij gedurende één schooljaar (als we uitgaan van een 'normale' ontwikkeling). Het schooljaar dat volgt is hij oudste kleuter. De kleuterperiode van deze leerling duurt dus precies twee jaar.

Er zijn ook zogenoemde 'herfstkinderen'. Dit zijn kinderen die in oktober, november of december jarig zijn. Van deze kinderen hebben sommigen genoeg aan een wat kortere kleuterperiode, terwijl anderen juist baat hebben bij een verlengde kleuterperiode. Net zoals bij alle andere leerlingen wordt bij de herfstkinderen gekeken naar hun behoeften en ontwikkeling. Dit betekent dat de school deze leerlingen goed in de gaten houdt om het schoolloopbaanvervolg goed te kunnen verantwoorden. De school zal moeten beslissen of deze leerlingen doorstromen met de oudere kleuters of een verlengde kleuterperiode nodig hebben.

Meetmomenten en oudergesprekken

Meetmomenten

Kijk registratie

Oudergesprekken

De ouders van een leerling worden na ongeveer zes weken uitgenodigd voor een eerste gesprek. In dit gesprek worden niet alleen de bevindingen van de leerkracht(en) (observaties, Pravoo) besproken, maar ook kunnen ouders of leerkracht(en) meer informatie vragen over het kind of bijvoorbeeld de school.

Twee keer per jaar, in januari/februari en juni, zijn vaste oudergespreksmomenten. Ouders van leerlingen in de kleutergroep kunnen dan met de leerkracht(en) van hun kind komen praten. Deze gesprekken duren tien minuten. Als tien minuten te kort blijkt wordt een afspraak gemaakt om het gesprek voort te zetten.

Het kan ook zijn dat de leerkracht(en) buiten deze gespreksmomenten om een gesprek met de ouders van een leerling nodig acht, dit kan om uiteenlopende redenen zijn. De leerkracht zal de ouders dan benaderen om een afspraak te maken.

Andersom kan het ook zijn dat ouders buiten de vaste gespreksmomenten om een gesprek met de leerkracht(en) wensen. Ouders benaderen in dit geval de leerkracht(en) om hiervoor een afspraak te maken.

Kinderen die (nog) niet op niveau zijn

Aan het eind van de ‘jongste-kleuterperiode’

Als de leerling aan het eind van hun jongste-kleuterperiode één of meerdere van onderstaande punten laat zien kan de beslissing genomen worden dat het kind een verlengde jongstekleuterperiode krijgt. Hierbij is het advies van de school bindend.

- Eigen observaties van de leerkracht, bijv. t.a.v. de werkhouding, spelontwikkeling en/of sociale ontwikkeling, geven vraagtekens
- Er zijn specifieke ontwikkelingsproblemen of ontwikkelingsstoornissen Mocht er in de loop van dit tweede schooljaar als jongste kleuter sprake zijn van een bovengemiddelde ontwikkelingsgroei, dan kan alsnog besloten worden tot (versneld) doorstromen naar groep 3, waarbij het desbetreffende kind tot de zomervakantie oudste kleuter is.

Indien er sprake is van uitval op de cognitieve onderdelen of zorgen zijn n.a.v. het functioneren binnen de groep, wordt in een gesprek met de ouders de zorgen m.b.t. de schoolloopbaan van de leerling aangegeven. Zo concreet mogelijk wordt uitgelegd hoe en waaraan de komende periode op school gewerkt wordt (handelingsplanning). Tevens worden afspraken gemaakt over hoe men thuis de ontwikkeling van het kind kan stimuleren (bijv. spreektaal verder helpen ontwikkelen, zelfredzaamheid bevorderen). Het kind wordt besproken in het Zorgteam (leerkracht(en), IB'er, eventueel leerkracht groep 3, schoolbegeleider).

Aan het eind van de ‘oudste-kleuterperiode’

Uiterlijk mei wordt een definitieve beslissing genomen over het vervolg van de schoolloopbaan van het kind; verlengde oudste-kleuterperiode of doorgaan naar groep 3. Als het kind halverwege zijn oudste-kleuterperiode één van onderstaande punten laat zien, kan worden besloten tot een verlengde kleuterperiode.

- Eigen observaties van de leerkracht, bijv. t.a.v. de werkhouding, spelontwikkeling en/of sociale ontwikkeling, geven vraagtekens
- De beginnende geletterdheid is onvoldoende (vastgelegd in het Protocol Leesproblemen en Dyslexie) en m.n. het fonetische bewustzijn is zwak of onvoldoende
- Eventueel: extra screening van de logopediste is zwak of onvoldoende
- Eventueel: verslagen van onderzoek door externen geven reden tot extra jaar in groep

2

Indien wordt besloten de leerling niet door te laten gaan naar groep 3, zullen wij ervoor waken dat de doorgaande lijn op alle gebieden gewaarborgd blijft. Indien ouders dit advies niet wensen over te nemen, volgt een gesprek met de directeur en eventueel de IB-er. De beslissing van de directeur is bindend. Het gesprek wordt in een verslag vastgelegd dat ook door ouders wordt ondertekend. Bij deze verlengde kleuterperiode worden afspraken over de begeleiding van het kind gemaakt.

Kinderen die verder zijn in hun ontwikkeling dan hun leeftijdsgenoten

Versnelde overgang naar ‘oudste kleuter’

Soms zijn kinderen op vrijwel alle gebieden verder dan hun leeftijdsgenoten (vaak blijkt dat al als zij nog jongste kleuter zijn). De leerkracht kan dan in overleg met de IB-er en de ouders beslissen dat een jongste kleuter eerder mee gaat doen als oudste kleuter om beter aan te sluiten bij zijn doorgaande ontwikkeling. Onderstaande criteria worden hierbij gehandhaafd:

-
- Eigen observaties van de leerkracht, bijv. t.a.v. de werkhouding, spelontwikkeling en/of sociale ontwikkeling, geven aan dat een kleuter ‘oudste’ kan worden
- Het kind kiest uit zichzelf regelmatig ontwikkelingsmaterialen en spelactiviteiten die bij oudere kleuters passen
- Het kind zit op het niveau van oudere kleuters met de mijlpalen van de verschillende vakgebieden

Versnelde overgang naar groep 3

Als het kind vervolgens ook als oudste kleuter goed presteert, en de aangeboden stof aan kan, dan kan de leerling het schooljaar daarop vervroegd mee naar groep 3.

Om deze beslissing te nemen laat het kind de volgende aspecten zien, die voor ieder kind gelden die naar groep 3 gaat:

- De werkhouding: een kind moet langere tijd achter elkaar door kunnen blijven werken en gemotiveerd zijn om te werken. Ook moet het kind uit zichzelf regelmatig kiezen voor ontwikkelingsmaterialen en moeilijke spelactiviteiten voor oudste kleuters

- Sociale ontwikkeling: het kind speelt graag met oudste kleuters, het voelt zich thuis bij deze leeftijdsgroep
- Spelontwikkeling: er is sprake van gevorderd rollenspel
- Taalontwikkeling: het kind spreekt in goed opgebouwde zinnen, heeft een rijke woordenschat, beheerst de leesvaardigheden voor voorbereidend lezen (Protocol Leesproblemen en Dyslexie)
- Het kind moet emotioneel stabiel zijn en zelfvertrouwen hebben
- Het kind bezit een goede fijne motoriek
- Rekenontwikkeling: het kind kan goed synchroon tellen, meten en wegen, rekenbegrippen hanteren en logisch nadenken op het niveau van oudste kleuters
- Het kind moet goed van begrip zijn, een goede concentratie en een brede belangstelling hebben
- Het kind kan zelf werk plannen (weektaken)
- Het kind zit op het niveau van oudste kleuters met de mijlpalen van de verschillende vakgebieden
- Het kind moet zelf goed gemotiveerd zijn om naar groep 3 te gaan

In het geval van vroegtijdig doorstromen naar groep 3 wordt het kind besproken in het Zorgteam. Het advies wordt met de ouders besproken.